

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 204. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 31-го серпня 1940.

No. 204. Jersey City, N. J., Saturday, August 31, 1940.

VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Сокуз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИЛКІ КРИТИКУЄ СПИСОК ФАБРИК

РОШВІЛ (Індіана). — Республіканський кандидат Вендел Вилкі ґрунтовно скритикував ухвалений сенатом законопроект реєстрації фабрик під час миру і піддання їх під диктат президента, колиб вони не хотіли вповні кооперувати з урядом у цілі національної оборонної підготовки. Цей законопроект дуже широкий і коли його остаточно прийнято цілим конгресом, він запровадить в Америці дійсну диктатуру, говорив Вилкі. Бож всім відомо, що в збройній підготовці відіграють роль не лиш фабрики, але також моральні чинники. Моральне зброєння викликають у нації суспільні виховні інституції, як друковане слово, преса, філми, радіо. Якби президент прийшов до заклячення, що преса не кооперує вповні з урядом в напрямку цього зброєння, він, на основі згаданого законопроекту, мігби дуже легко підчинити під свій диктат пресу, радіо і всі чинники різблення суспільної опінії, здешуючи в той спосіб свободу думки і слова, на такий сам лад, як це зробив Гітлер.

Вилкі закидав прихильникам адміністрації в сенаті, зокрема сенаторів Пенперові, що вони свідомо пхують край до диктатури. Бо саме Пенпер мав зробити завагу, що „коли цей законопроект означає диктатуру, то хай вже буде доведений до найдалшого кінця”.

ВАЛАС СТАВИТЬ РУЗВЕЛТА ПРОТИ ГІТЛЕРА.
ДЕ МОЙН (Айова). — Генрі Валас, заступник кандидата на президента з боку Демократичної Партії, виголосив свою вступну виборчу промову, в якій сказав, що американська суспільність мусить вбрати на президента знов Рузвелта, бо лише він зможе здержати аспірації Гітлера в західній гемісфері, а також в Європі. Гітлер не даром боїться Рузвелта бажав собі його програти, говорив Валас. Інший чоловік, хоч би як був чесний і противний Гітлерові, буде всетаки більше приємним для Гітлера, ніж сам Рузвелт, говорив Валас. Республіканська Партія, казав він, коли приїде до влади, буде старатись лагодячим способом ділати на цю війну, а це до нічого не веде, говорив Валас. Президент Рузвелт вже здавна відгадав небезпеку Гітлера і боровся з нею. Він одинокий може тій небезпеці запобігати.

НОРМАН ЕНДЖЕЛ ПРОТИ ІЗОЛЯЦІЇ.
НЮ ЙОРК. — Відомий англійський паціфістичний письменник сер Норман Енджел виголосив промову, в якій сказав, що Америка не повинна ізолюватись від європейської війни, бо в тій війні рішається також її власна доля. Колиб Гітлер знищив Англію, його перемога відібеться зле також на Америці і вона змусить йти до війни з Гітлером, або коритись його волі. Для Америки нині питання — посилати в теперішню хвилю Англії воєнні кораблі і ріжні машини, чи опісля посилати проти Гітлера своїх синів? Англія бореться з Гітлером за свободулюбний спосіб життя, казав Енджел.

СОМНЕР ВЕЛЕС АДМІНІСТРАТОРОМ ЧУЖИХ ПОСІЛОСТЕЙ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт назначив підсекретаря стейту Сомнера Велеса, з боку Америки, адміністратором чужих посілостей в західній півкулі, на випадок колиб ті ті посілости мали зміни свого власника. Згідно з політикою Злучених Держав Америки остання всеамериканська конференція в Гавані ухвалила, що треба створити спільну комісію, яка, на випадок як би європейські посілости в американській півкулі мали переходити в руки якоїсь іншої чужої держави, перебрала б ті посілости під заряд американських країв. До тої комісії має входити представник з кожного американського краю. Але ця ухвала має увійти в життя що-ино тоді, коли дві третих американських країв вдома ратифікують її. Покищо такої потрібної ратифікації ще нема, але президент назначив адміністратора з боку Злучених Держав на всякий випадок.

17,000 ЛІТАКІВ ДЛЯ АРМІЇ І ФЛОТИ.
ВАШИНГТОН. — Уряд вже прийшов до порозуміння з Юнайтід Еркграфт Корпорейшен, на основі якого згадана компанія виробить для американських збройних сил 17,000 літаків. Щоб виконати ці літаки згадана компанія коштом двох і пів мільона доларів будуватиме приміщення, а уряд коштом сім і пів мільона доларів має встановити машини. Фабрика правно залишиться власністю держави. Вона до вісьмох місяців повинна бути готова і розпочати виріб згаданих літаків.

СУД ОБМЕЖУЄ ПРАВА ПЕТРІЛІ.
НЮ ЙОРК. — Суддя Пекора, який розглядає справу позову кількох відомих артистів проти предсідника Федерації Американських Музиків, заявив, що дивується, що Петріліо має в юнії такі необмежені диктаторські права, які ці, що може довільно змінювати конституцію юнії, коли йому це захочеться. Покищо суд заборонив Петріліові грозити згада-ними артистам карами, коли ті не вступлять до його юнії. Далі суд розв'яже цю справу основно.

ПРИМУСОВА СЛУЖБА В ПАЛАТІ ПРЕДСТАВНИКІВ

ВАШИНГТОН. — Комітет військових справ у палаті представників виробив дещо відмінний план законопроекту примусової військової служби. Цей план передбачає примусову службу не від 21 до 31 року життя, як це ухвалив сенат, тільки від 21 до 45 року життя. Зате в палаті представників є сильний спротив проти списку фабрик і підчинення їх „в разі потреби” під диктат президента. Правдоподібно, що цей законопроект, ухвалений вже сенатом, буде в палаті представників основно обмежений. Щодо проекту примусової військової служби, то він піде під наради в найближчих днях. Два перші дні дискусії будуть вільні для всіх і для найширших висновків. Але опісля голос буде обмежений до п'яти хвилин. Сподіються, що впродовж наступного тижня цей законопроект лерейде також у палаті представників.

АРМІЯ НЕ ХОЧЕ КРИМІНАЛЬНИКІВ

Департамент війни оголосив заяву, що до армії не будуть приймати як добровольців людей з кримінальним рекордом. Завданням армії наєрбувати таких людей, які відзначаються добрими прикметами характеру, відвагою, видержливістю і чистим ідеалізмом. Ті особи, які мають поліційний рекорд, будуть піддані точній провірці. І лиш у деяких випадках, коли минулі проступки не були тяжкого і низького роду, військові власті приймуть новобранця з поліційним минулим.

МОЛОДІ ХЛОПЦІ ЗА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

* Бюро публічної опінії, д-ра Гелопе, подало до відома, що назагал молоді хлопці радо вітають законопроект примусової військової служби. На сто запитаних хлопців, у віці від 21 до 24 літ, 68 заявили за таку службу; знов ж в віці від 16 до 21 заявивось ще більше, бо 81. Назагал велика більшість американської суспільності одобрює скріплення армії і флоти шляхом примусової служби, одобрює 71 на сто людей.

НІМЦІ ОЗЛОБЛЕНІ ЗА БОМБАРДУВАННЯ ЇХНЬОЇ СТОЛИЦІ

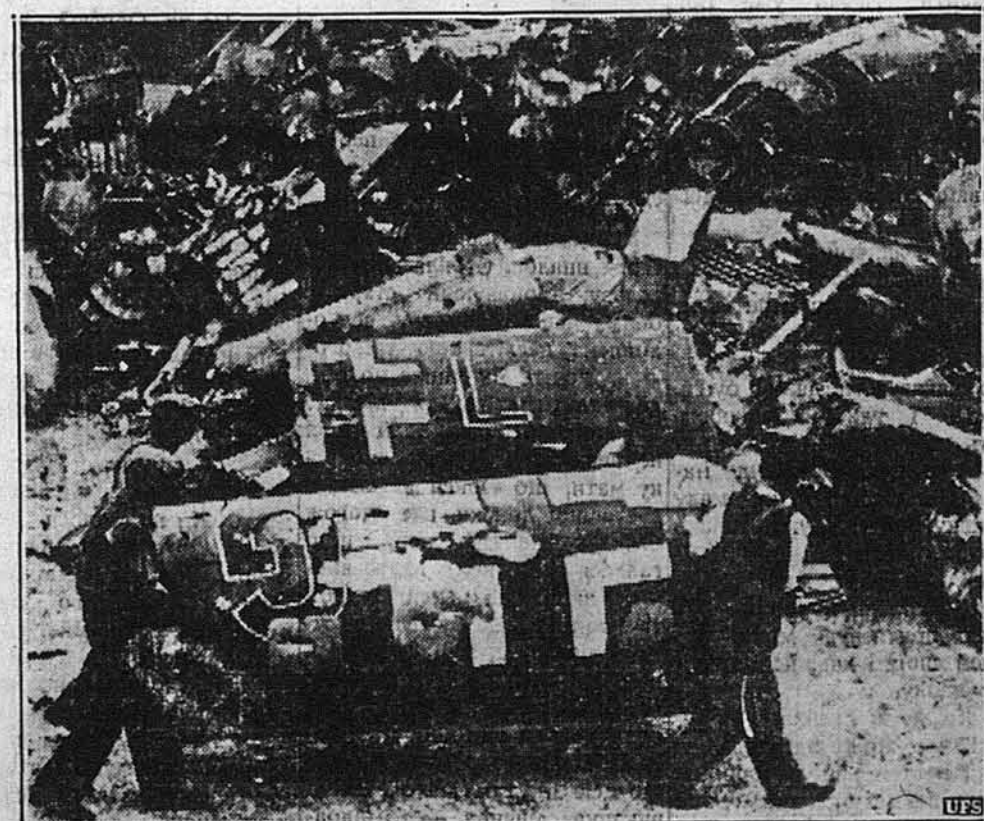
Мешканці Берліна, як подає американський кореспондент, уже мало цікавляться налетами німецьких летунів на Лондон. Їхня увага прикована тепер вилоисти до британських бомбардувань Берліна. Це важке в першу чергу з психологічного боку, бо досі берлінці були переконані, що так буде, як їм заповідано, а саме, що британські летуни не зможуть долетіти до Берліна, а як і долетять, то нічого не вдіють, бо Берлін обсаджений зі всіх сторін протилетунськими батареями. Британський налет зі середини був того роду, що завдав доброго страху. Тривав він три цілі години. Скидані бомби наробили багато шкоди цивільному населенню, бо бомбардовано кілька дільниць. Бомби були головню запальні. Проте були жертви в людях. Згідно з тим, що подає німецький воєнний комунікат, згинуло під час того налету 10 цивільних осіб, а ранених було 28. Американський кореспондент подає, що не знати, скільки осіб потерпіло від відламок стрілен з протилетунських гармат. В офіційнім комунікаті сказано, що населення потерпіло тому, що злегковажило приписи охорони і ходило по вулицях у часі бомбардування. З комунікатів видні теж погрози відплати. Але можна завважити і те, що військове командування ставиться уже з більшою повагою до британських летунів і їхніх бомбардувань, які називає „систематичними”, чого давніше не було.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ЗАПОДІЯНИХ ЇМ ШКІД

Німецькі воєнні комунікати зробили несподіванку в тому напрямі, що починають висилати низку німецьких міст і фабрик, що потерпіли від британських бомбардувань. Того перше не було.

ДУЖЕ ДІТОЧИЙ ВИКРУТ

Лондонська преса згадує про німецьке „виснаження” того, чому британські летуни могли бомбардувати Берлін аж три години. В тому виснаженню сказано, що не можна було добачити британських літаків, бо вони були помальовані такою фарбою, що були невидимі. Бритійці сміються з того, кажуть, що такі викрути є хіба для дітей. Справа мається так, що німці не вміли доглянути.

ЦВІНТАР БЛИСКАВКОВОЇ ВІЙНИ. — Парозбивані німецькі літаки накопичені на 12 стій висоти на 20-акровій площі в південно-східній Англії. Це залізя жуливають британці до виробу своїх нових літаків.

СОВЕТИ ДАЛІ ПРОВОКУЮТЬ РУМУНІЮ І ГРОЗЯТЬ „ВІДПЛАТОЮ”

МОСКВА. — Нема найменшого сумніву щодо того, що між Соведами і Румунією існує напруження. Виходить на таке, що Совеми такі мають в плані дальший наступ на Румунію. Це видно теж і з офіційного советського протесту, зверненого до Румунії, в якому кається, що румунські війська нападають на границі на советські частини, та що ситуація стане „дуже важка”, коли не знайде зміна. Деканозов, заступник советського комісара заграничних справ, заявив румунському послові в Москві, що Совеми „не терпітимуть довше” і тому вимагають „негайної й задовільної відповіді”. Советська пресова агенція, що це передає, додає, що советсько-румунські сутички далі продовжуються.

РУМУНІЯ ВИНУВАТА.

Совети недвозначно заявили, що їхні війська не нападали на румунську територію, ні їхні літаки не літали над Румунією. Советські частини тільки відстрілювались. Тому, заявили Совети, вся відповідальність за те, що може статись, спадає на Румунію. А несподіване може статись кожної хвилини, якщо з советського боку впадуть жертви в людях. На те румунський уряд відповів, що він поробив усі заходи, щоб ніхто з військових не давав причини до конфлікту з советськими пограничними частинами.

РАХУЮТЬСЯ З СОВЕТСЬКИМ НАСТУПОМ.

БУКАРЕШТ. — Дипломатичні кола в Румунії переконані, що Німеччина й Італія стараються чимскорше покінчити з румунсько-мадярським спором, щоб спинити таким чином можливість советського наступу на Румунію, який саме тепер підготовляється.

СКРІПЛЯЄ ГРАНИЦІ ПРОТИ СОВЕТІВ.

РУМУНІЯ. — Військовий штаб виробив уже плани укріплення Румунії з боку Советів. Другою „нездобутою” оборонною лінією має бути лінія ріки Серету. Та наразі так є, що румуни, що мешкають на советсько-румунській границі, головню в північній Буковині, втікають в глиб Румунії, бо надіються советського нападу.

КОМІСІЯ ДРІМАЄ...

БУКАРЕШТ. — Уже два місяці перебуває в Одесі мішана советсько-румунська комісія, що має поладити спільні справи, зв'язані з останніми територіальними змінами, але не видно, щоб вона дійшла до якогось порозуміння.

ПОГОДИЛИСЬ.

БЕРЛІН. — Підписано між Соведами і Німеччиною умову, щодо переселення німців з Буковини і Басарабії до Німеччини. Переселення має закінчитись до 15. листопаду.

СВЯТКУЮТЬ ПОБІДУ НАД ПОЛЬЩЕЮ.

БЕРЛІН. — У ту суботу і неділю відбудуться в цілій Польщі, що є під німецькою окупацією, торжества, влаштовані німецькою владою в річницю німецької побіди над Польщею. По всіх більших містах назвуть головні вулиці ім'єм Гітлера.

НОВА КАМПАНІЯ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ПРОВІДНИКІВ.

БУКАРЕШТ. — Польські іммігрантські кола подають, що нацистський міністер пропаганди Геббельс розпочав новий наступ на бувших польських міністрів і тих, що займали високі становища в уряді й промислі. Членів польського уряду називає Геббельс „самолетами і нечесними гешефтьярами”. Видаваний у Варшаві часопис, що виходить німецькою мовою, подає назви заграничних банків і компаній, де польські міністри і політики мали мати зложені грубі гроші.

СОВЕТИ ХОТІЛИ ЗАБРАТИ ЛІКАРІВ-ЖИДІВ.

БУКАРЕШТ. — В Словачкій мала влада не дозволити практикувати багатьом лікарям-жидам, а Совети мали згодитись забрати усіх тих лікарів до себе. Та, як доносить, Словаччина відмовилась їх відпустити, бо, як кається, буде можливо їх потребувати на випадок епідемії. Кажуть, що та відмова наступила під впливом Німеччини, яка під час німецько-польської війни мобілізувала усіх словацьких лікарів, включно з жидами, і заставляла їх лічити німецьких ранених жовірів.

ОСВІТНІ ОГРАНИЧЕННЯ ДЛЯ ЖИДІВ В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. — Новий протижидівський розпорядок румунського уряду дозволяє тільки „упривилеюванім” жидам ходити до вищих шкіл. Є обмеження і щодо участі в початкових школах. Зате дозволено жидам мати свої початкові школи на свій кошт. Але не дозволено вчити з жидівських підручників.

НОВИЙ ВИСТУП ГЕРЦОГА.

КЕІП ТАВН (Полуднева Африка). — Бувший прем'єр Ж. Герцог вновив в парламенті свою давню кампанію, звернену проти Англії. Герцог заявив, що Англія продовжує війну „в дусі розпуки”, та що ніщо не може врятувати її від програти. Тому дораджував Полуднево-Африканській Юнії негайно заключити мир з Німеччиною і тим „спастись себе від руїни”. На те заявив теперішній прем'єр, генерал Смутс, що те ніколи не станеться, та що Юнія не покине свого приятеля, себто Англію, навіть тоді, колиб ворог був дуже близько, яких 1,000 миль від границі краю. Колиб Юнія заключила мир з Німеччиною, казав він, то сталося б з нею те, що є з Голандією.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За кождо зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ТИХ, ЩО ПОРОЗХОДИЛИСЬ

В українській іммігрантській пресі в Європі піднято голос у справі "обов'язків української імміграції". Іде про те, що тепер є багато українських людей, що порозкидують по різних краях і живуть між чужими людьми як іммігранти. З українського національного погляду це справа дуже важна. Але, як кажеться, українські іммігранти не всюди здають собі з цього справу і не застановають глибше, де вони живуть, між якими людьми, що їм треба з тими людьми говорити, а що між ними робити, як і чим тим людям заїмпувати та чим і як прислужитись до того, щоб ті чужі люди набрали якнайкращого переконавання про український нарід.

Важне це ще й тому, що завважається, що так є, що ті чужинці, серед яких приходиться перебувати українським іммігрантам, стежать за українськими людьми, приглядаються найменшим їхнім рухам, ловлять їхні слова та прислухуються їхній мові про Україну і українських людей. Ось ті чужинці стежать і за тим, яку українські іммігранти проявляють активність, себто, яку вони роблять з себе жертву для тої України, з якої вони вийшли, а яка в неволі.

Думаємо, що ті короткі завваги є дуже слушні й начасі. І відносяться вони не тільки до українських іммігрантів в Європі, але у великій мірі й до тих американських громадян, що вже перестали бути "іммігрантами". А далі ще й до тих, що вже родились тут на американській землі з української крові. Усі вони, якщо зацікавлені тим, щоб допомогти Україні скинути ярмо, можуть зробити дуже багато, коли возьмуть собі до серця дещо з того, що передає європейський український часопис.

Очевидно, що відносини в Америці зовсім інші, ніж в Європі. Але так є, що й тут, коли іде про те, щоб зеднати симпатії американців для справи визволення України, треба тим усім, що працюють для цієї справи, поводитись у першу чергу так, щоб їхнє поведіння було для американця першою заохотою до того, щоб зацікавитись українським народом, його культурою, його минулим і його боротьбою за вільне й державне життя. На це повинні пам'ятати в першу чергу ті, що "порозходились з України". Значить ті, що тут живуть, а родились в Україні. А ще зокрема ті, що були свідками героїської боротьби українського народу за визволення. До тих треба ставити окрему вимогу, бо на них звикли інакше глядіти.

Хочемо ще нагадати, що маємо в Америці повно різних організацій, як теж і різних публічних виступів, які означені як "американсько-українські". Знаємо, як тепер американці зачали дорожити американською назвою, як "американство" утворюється з національною і релігійною терпимістю, з особистою свободою, з поступом, свободною наукою, демократичним ладом і т. д. Тому треба, щоб подібні цінності виходили на яв, коли виступає "українство" разом з "американством".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В ЄВРОПІ**В Словаччині.**

З кінцем шкільного року повідомляє словацька влада дирекції греко-католицької учительської семінарії, грек. катол. реальної гімназії та горожанських (виділових) шкіл в Пряшеві, що х діяльність негайно припинюється. — ("Укр. Вісник" з 10. серпня).

Карпатська Україна.

Повідомляє преса, що регентський комісар видав розпорядження, силою якого вводиться в Карпатській Україні в школах, публічних урядах й адміністрації "русинську" мову. Виникає питання, що під тією русинською мовою розуміти. Якщо розумітимуть під нею народню мову Карпатської України, то вона різнитиметься від літературної української мови тільки деякими діалектичними зворотами, від яких само населення з часом звільниться, користаючись загальноукраїнською пресою та книжками. Але можна побоюватися, що під тією "русинською" мовою розуміють те страшне-штучне "язичіє", що його вивчали та продовжують вивчувати різні Стойкі з мішаними народною мовою з церковно-слов'янщиною та московщиною. В такому разі, населенню Карпатської України прийшлося б перейти ще через один експеримент, з великою втратою часу й енергії. Не сумніваємося, що і в цьому другому випадкові переможе здорова народня стихія, але шкода часу на ті всі марні заходи...

Організація молоді на Холмщині.

Референт виховання молоді Холмського Укр. Допом. Комітету м-р Адам Антонович, який тільки недавно прибув до Холму, встиг вже поробити заходи у справі налагодження справи фізичного та духового оформлення молоді. Взявши під свою опіку молодь Холму та сперши на неї, узявся він тепер до організації молоді сіл. Щоб мати хоч як-так підготованих організаторів, він зорганізував у Холмі, в домі української гімназії, триденний (від 28. до 30. липня) курс для цих організаторів. У курсі взяло участь 60 осіб, здебільша у селянських дітей, а частинно вчителів та вчительок. Свято закриття курсу, 30 липня, почалося підтягненням українського прапора та національним гимном. Далі йшли руханкові вправи, получені зі співом українських пісень, і народні танки. Осяги триденного курсу виявилися далеко більшими, ніж можна було сподіватися. Свято закінчено спільним "чаєм", в якому зва-

ло участь і старше громадянство. Ред. В. Островський, голова "Рідної Хати", закликав у своїй промові молодих організаторів та інструкторів сміливо вести молоде село до нового життя. — (За "Кр. Вістями" з 9. серпня).

Мистецтво й Народний Промисл.

При "Рідній Хаті" в Холмі повстала секція "Мистецтва й народного промислу", що робить заходи в справі оснування в Холмі обласного музею, в якому хоче врятувати все те, що ще не знищено: в ділянках кераміки, різьбарства, вишивок, ткацтва, народного одягу, тощо. Одночасно згадана секція ставить собі завдання відродити й розвинути народний промисл Холмщини, в зовсім спустошених ділянках де-що прищепити, позичаючи все, близьке по духу холмцанам, з сусідніх українських земель. З ініціативи секції Мистецтва та Народного Промислу при "Рідній Хаті" в Холмі, відбулась доповідь п. Бориса Ржепещького з Люблина на тему "Україніка в Люблині" (28 липня). Салю була виповнена по береги. Було багато селян з доокочинних сіл. Дво-годинна доповідь була дуже змістовна, оперта на численних цитатах з наукових джерел. У першій частині докладчик познайомив зібраних громадян з тим безспірним фактом, що українське населення в старі часи займало терени аж до Люблина, а дещо й до Висли. В другій частині говорив саме про українську в Люблині. Доповідь викликала велике зацікавлення доповідачем, що українська культура сягала далеко на захід. — (За "Кр. Вістями" з 9. серпня).

Торговельні курси.

Управа однорічних торговельних курсів у Ярославі, подбала по закінченні першого однорічного курсу, про видання звітномлення друком. Зовсім згодом довідуємося, що вищий торговельний курс, для якого треба було мати скінченню середню школу, покінчило 12 слухачів. Нижчий торг. курс покінчили 3 слухачі: Відбуто ряд навчальних прогулянок. У Холмі відбувається тепер шеститижневий торговельний курс, затверджений владою. Учасники курсу, по його укінченні, одержать урядові посвідки. На курс вписалося 54 учнів. Планується перебування курсу на тримісячний.

За фахову освіту.

На українських землях в Генерал-губернаторстві буде звернена головна увага на фа-

хове шкільництво. Так "Крак. Вісті" в передовій з 16. серпня пишуть: "Загальнообразовуючі гімназії дотеперішнього типу не буде, або майже не буде. На їх місце приходять обов'язкові професійні й добровільні фахові школи. До 14 року життя хлопець чи дівчина мають обов'язково ходити до народної 7-класової чи 7-міричної школи. Після покінчення цієї школи батьки повинні вирішити, на що вони хотять дитину вчити, який їй хліб чи професію в руки дати. Відповідно до того, дають їй практику до хліборобства, торгівлі, промислу, ремесла, чи домашнього господарства. Ця практика в хліборобстві триває обов'язково два роки (нормально до 16. року життя), а в інших професіях 3 роки (отже до 17. року життя). Підчас відбування цієї практики ходить дитина раз в тиждень до професійної школи, де теоретично доповнює ті знання, що практично здобуває за тиждень. Ця школа безплатна й обов'язкова для всіх. Замість практики й професійної доповняльної школи можна (за виїмком хліборобства, де практики не можна заступити) посылати дитину до 2-річної торговельної школи, або до трирічної ремісничо-промислової школи або до однорічної школи домашнього господарства для дівчат. Ходження до цих шкіл добровільне, але звільняє з обов'язку ходити до професійної доповняльної школи. Між 17 і 18 роками життя для всіх професій, як для хлопців, так і для дівчат, обов'язковий рік практики. Шойно по скінченню цієї практики, може хлопець чи дівчина йти до фахової школи або до двірничої, залежно від професії чи бажаного доходу. Фахова школа це вже вища школа й учасникові дає вже право на фахівця даної професії — майстра, техніка чи керманіча. В Генерал-губернаторстві передбачені такі фахові школи: хліборобські, торговельні зі спеціальними відділами (банкові, торговельні, промислові і т. д.), технічні (будівельні, машинові, текстильні, мистецького промислу й інші), потім жіночі: промислові, домашнього господарства, санітарно-виховні й інші. Існування всіх шкіл, отже і українських, залежне перш за все, чи буде відповідна кількість учнів. На однію класу треба від 18 до 30 учнів.

"Український Вісник", орган УНО, присвячує фаховому вишколові велику статтю "За якість праці", в якій спитанься досить довго на питанням браку фахівців, що досі помічався у нас в кожній галузі громадської діяльності і потім пише: "Тільки та суспіль-

ність проявлятиме силу, що спиратиметься на організації фахових людей. Фахові люди запорука сили й поступу. Навіть найкращих задумів не дасться перевести в життя, якщо не буде фахових людей, що візьмуться до правильного й бездоганного їх виконання. А наше національно-суспільне життя буде так довго шкутильгати, доки не вбережемо його в фахово-організаційні форми й доки на кожнім пості не поставимо фахової й тому відповідальної людини. Для національної спільності тільки той має вагість, хто працює, себто вкладає якусь зусилля в національну скарб-

ницю. Питання якості цього зусилля — першорядної ваги. Якійсь зусилля здібна виконувати тільки фахова людина. Від якості праці залежить вагість людини, як члена нашої держави. Вже тепер стоїть перед нами проблема суспільного устрою в нашій майбутній державі. І хоч рішуче заскорю укладати вже тепер незмінні рецепти, якіб цю справу зазда-легідь перерішували, то встатки необхідно вже тепер дбати про те, щоб у майбутньому, коли прийдесть різьбити й формувати суспільний лад, вже мати готовий, добрий, підходящий до формування суспільний матеріал..."

"РОСІЙСЬКИЙ СПОСІБ"

З нагоди вбивства Льва Троцького в Мексику написала одна з ньюорських газет, що це типовий російський спосіб розправи з політичними противниками. Від неприємних часів, а від Івана Грозного зокрема, до часів "Великого" Петра, а далі до маріонеткової фігури мужа Распутіна з часів революції й до після-революційного автократу всієї Совдепії, Йосифа Сталіна, слідна одна характеристика тих усіх володарів: найзвичайніше вбивство, як засіб "переконати" політичних противників, що вони помиляються. Нема в них ніякого компромісу, нема найменшого зрозуміння душі тих людей, що мають відмінні думки. Це тому, що не було спромоги в історичній Росії дати нагоду людям поговорити зо собою як людиною з людиною. Тому московський нарід цього й не розуміє. Навіть у вольній Америці тяжко знайти такого москвина, щоб він признав другому право висловити свою думку, а не ставив згорістого авторитету.

Очевидно, що в людини, яка має безупинно свій "авторитет" на оці, кожна інша думка викликає гістеричний страх. Обида його уродженого авторитету рівняється скинненню його з престолу. Тому, щоб втримати авторитет, треба мордувати на ліво й на право. Тимто московські царі не почували себе безпечними на престолах. Навіть російські революціонери не могли терпіти один одного й взаємно себе винищували. І тому Троцький, хоч далеко на чужині, був далі небезпечним для Сталіна. Звідси і загальне переконавання, е, що Сталін його спратав.

Але є й друга причина гістерії тиранів. Вони напів свідомі того, що їх злочинства мусять бути покарані. В них ще

так низько не впав інстинкт розрізнення добра від зла, щоб вони не розуміли, що вони поповнюють велетенські злочинні супроти населення, над яким безконтрольно панують. Вони неначе надіються, що ось-ось приїде на них заслужена кара. Але та "надія" мусить теж опиратися на якісь основи. Значить, вони знають про стихійне обурення низів і тих низів вони страшенно бояться. А щоб до низів не мав доступу ніякий інший провідник, крім урядових автократів та їх комісарів, вони просто позбавляють таких впливових людей.

Коли Шварцбарт у Парижі замордував Семена Петлюру, то не було сумніву, що це зроблено по наказу з Кремля. Про це пишуть різні автори в книжках, видаваних в кількालіт опісля. Про те, що полк. Коновалець згинув з рук агента московського ОГПУ, подає сама поліція в Роттердамі. А на підтвердження переконавання, що Троцький впав з рук советського наємника, треба ще підоджати. Але вже тепер можна це припускати.

Нема сумніву, що кожна ідея, відмінна від Сталінової, є для нього небезпечна. Тому він і використовує теперішню воєнну ситуацію на виселення українського населення з земель України та на перенесення його в далекі, чужі сторони свого безмежного царства. Він думає, що розсіювши українців по цілому просторі Советів, він забезпечить від українських месників. Та ще треба трохи підоджати, щоб побачити, що такі засоби нищення українського народу його не врятують. Саме українські переселенці будуть найзавзятішими ворогами Сталінової тиранії і розженуть оте вороже наставлення по всіх землях СССР.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(21)

В середині в парубка все градо від свідомости перемогти, але він стерігся виявити це перед примхаватою матір'ю; навпаки — удав винуватого й покійного неньчиний волі.

— Матусенько! — скрикнув із великою, широко розпукую, — то ви тільки через це так гніваєтесь на мене?...

— "Через це"... — буркотіла стара, не дивлячись на нього. — Може не було за що?...

Впав навколішки:

— Простіть мене, дурня-неотесу, що не знав звичай і забув про шанобу! Богом присягаюся, що чинив неумисленно... Забудьте, перемініть гнів на ласку: благословіть на чесний шлюбі із Орисею.

Стояв так із простягненими до матері руками, тримаючи бриля в одній, й дивився на

колінчати... Нехай уже Бог благословить, коли таке діло... — А ви, матусенько!

Повернулася сердито й зиркнула на нього:

— А я старша за Бога, чи що, що підую йому наперекір!... Уставай, кажу, — чого колінчиш!...

— А як же той!...

— Не твоє діло! Сама все зроблю! Чи будеш мене вчити? Встань, кажу!...

Та парубкові вже не треба було наказувати далі: буйна радість і глибока вдячність вмиг поставили його на бістрі ноги, метнули ним до матері. Він ухопив її, як малу дівчинку, попід руки, підняв угору...

— Ой, матусю моя рідненька, якій ви хороши!...

Далі притиснув міцно до грудей своїх і дзвінко поцілував у щок.

— Та ти не сказався, лобуряко! — зойкнула стара. — Трохи костей не поторощив старих, ведмедю дикий!... Оце випестила тура на своє лихо...

Та Павло вже не чув, як бурчала мати. Кинувши на голу брилю, він вихором винісся з хати.

VII.

— Гей, гей по каміннях

бистра хвиля рине!..."

розлягалось темного вечора знайома нам вулицею передмістя, гвалтуючи по міщанських дворах сонних собак.

У вдови Обеременихих й серце впало... Стояла коло перелазу, пронизуючи старими очима навісну темряву, вся охоплена несвітською тривогою за дочку. Як пішла по обіді дивитися на те вітання польного гетьмана, та й досі не вернулася. Думала спочатку мати, що Орися загаялася в старшій доньки, але чогож би? Та й не така вона, щоб гаялася залиши, а надто вночі, й завдавала неньці турби та клопоту. Ще була невеличка надія на те, що забарилася десь на вулиці з парубком (сказано, молодість!), але коли почула оце добре знайомий Павлів голос, — зналаж, що цю пісню Павло завжди викликає дівчину, — то відразу догадалася, що Ориси з ним нема, й ноги в неї затрусилися.

— Мати Божа! деж вона?

— зойкнула старенька.

— Це ти, Орису? — почувся поблизу, й перед нею стала темна постать вечірнього доньчиного гостя.

— Ні, Павле, це я, — відповіла, й голос її забренів сльозами.

— Добрий вам вечір, паніматко! — звичайно зняв бриля й низенько вклонився парубку. — Виглядаєте кого?

— Таж виглядаю, голубе, та ніяк не діждуся. Як пішла по обіді, то йдосі нема додому... — Хто? — вжахнувся Павло, — Орися?

— Та вонаж... Думала, в Катрі, загаялася, та пізно вже дуже... Чи не сталося з нею чого?... Й серце в мене не на місці... Пішлаб пошукати, та хати нема на кого кинути... Боже мій, Боже мій... страшно мені чогось...

Павло слухав і не слухав. Всякі думки бистрим вихором закрутилися в голові, а серце чомусь болізно застогнало. Був приголомшений нежданою звісткою.

— Я, паніматко... — наважився врешті, — надвечір я бачився з Орисею перед старостом... як польного зустрі-

чали... й привів її до сестри, а сам пішов додому...

— Ну, бачиш... Але не зосталася вона почувати там... Цього ніколи не було...

— Та мабуть же не зосталася... Не забулаж вона, що вдома ненька тривожиться сама... Та й мені казала, щоб прийшов увечері... (Д. буде).

РАДІЙ, ЩО ВІН ТУТ. — Давид та Одрі Гемилтон з Дербі, Англія, сміються до газетярського фотографа, коли їх корабель Самарія привозить їх безпечно до ньюорської пристані. Вони належать до сотень англійських утікачів, що шукають захисту в Америці.

3 ДНЯ

ДЕБАТА.

Серед студентів київського університету кипіло. До них приїздив гість — московський студент тов. Чекистов, щоб висловити доповідь про безбожництво й причинитись тим до закріплення глибокої, пролетарської, московської культури.

Про цей приїзд університетські влади повідомляли студентів вже раніше. Що більше, влади заповідали, що по доповіді про безбожництво наступить дискусія і коли хто захоче оспорювати виступи тези, зможе це робити без страху перед агентами ГПУ. Чекистов був такий певний, що ніхто його аргументів не збів, що заздалегідь просив до дебати таки когось висунути, бо в той спосіб йому легше буде висміяти релігію, віру в Бога й у всякі інші „буржуазні предрасудки“.

СМУТОК ПОРЕБКА.

Прочитавши повідомлення про цей доклад студент Порєбко задумався. Йому стало важко на серці. Він так не любив, коли хтось доводив, що нема Бога й позарелігійного життя! Він так хотів, щоб був хтось найвищий і безсмертний понад усіма людьми, понад цілим світом! Щоб життя чоловіка не кінчилося із смертю, тільки щоб продовжалося у якійсь іншій формі! Мама йому нішком говорила, що є Бог і безсмертна душа. Він жадібно ловив кожне слово матері. Але в школі вчили чогось іншого. Хіба можна аргументи науки порівнювати з аргументами матері? В мамі була лиш віра, а тут — наукові досліді, докази, томи праці.

Всяктак так хотілось вірити в щось вище! Віра в Бога в Порєбку була солодкою мрією, якою він любився у кожній вільній хвилині. Тому він із такою приємністю зустрічав всякий аргумент, що крипався до віри, а з другого боку цілком тратив гумор, коли хтось доводив безбожництво.

ПОЧАВСЬ ДОКЛАД.

Якби не примус, він був би не йшов на цей доклад. Знайшовшись на галі з іншими студентами, він узброївся у терпелівість, начеб мав знов лікнати порцію якогось гіркого лікарства.

Один із професорів представив товариша Чекистова і доклад почався. Чекистов був знаменитим бесідником. Слова мов іскри сипались із його уст. І не дурні слова. На основі „наукових дослідів“ він доводив, що релігія і віра в Бога це забобон і цей забобон опирається на страхі. Він наводив повно уривків з наукових праць вчених світу, що це страх перед нероз'ясненими природними силами, чи то громами, посухою, повінню, чи перед звіром, — є причиною вірування в якісь вищі сили. „Страх створив Бога; торги з богом, щоб випросити ріжні благодати, створили релігію; а діточе бажання жити по смерті створило позарелігійне життя“, закінчив він свій доклад.

Посипались оплески. Але Порєбко так начеб не чув нічого. Він був пригноблений до тої міри, що не знав, де він знаходиться і що довкруги нього діється. Промінуючий Чекистов кинув вивоз: „А тепер, коли хто хоче опрокидати мої закиди і запускати у дебат, хай виступить наперед“.

ВИЗОВ ПРИНЯТИЙ.

Настала гробова тиша. І кому-б хотілось оспорювати доклад. Це був би лиш глум над собою. „Нема нікого?“ — запитав приємно здивований і дещо розчарований Чекистов.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ!

ЛІГА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ПОВІДОМЛЯЄ ВАС, ЩО

Осьмий Конгрес Ліги

— ВІДБУДЕТЬСЯ В НЬО ЙОРКУ, В ДНЯХ —

31. СЕРПНЯ, 1. ВЕРЕСНЯ і 2. ВЕРЕСНЯ, 1940

В ГОТЕЛІ ПЕНСИЛВЕНІА

На тім Конгресі ми надіємось побачити в першу чергу молодь. Та віримо, що матимемо на ній і старше громадянство, особливо підчас Святочної Вечері (в суботу 31. серпня; початок 7:30; вступ \$3.00) та на

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКІМ ДНІ МОЛОДІ, ЩО ВІДБУДЕТЬСЯ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ. — Програма ДНЯ зачнеться в годині 4. пополудні (без огляду на погоду) й триватиме до пізньої ночі. Відбудеться в „Американ Каммон“, де є відповідна сцена і місце на десять тисяч публіки. В програму Дня входить виступи самої американсько-української молоді. Будуть виступи хорів, клубів танцюристів, солістів і т. д. Буде теж Показ Української Моди, а потім загальні танці й спів, в чому візьме участь також і публіка. (Повна програма подана в „UKRAINIAN WEEKLY“ AUG. 31. 1940).

Пороблено всі можливі заходи, щоб як Конгрес Молоді так і День Молоді випали під кожним оглядом як найкраще. Ми певні, що так буде. Тепер тільки маємо прохання як до молодих так і старших в Америці, щоб допомогли нам своєю численною присутністю піднести усе те на ту височину, на якій ми хочемо бачити наш виступ, щоб ВИСТУП ПОВНОЗРІЛОСТІ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

ЕКЗЕКУТИВА ЛІГИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ.

Знов настала гробова тиша. Втім тишу перервав голос: „Я хочу оспорювати“. По тих словах піднявся якийсь невідомий студент і спокійно подався до стола. Всім завмерло серце.

„Я вповні погоджуюсь із науковими висновками бесідника“, почав він. „Смішно булоб оспорювати, що релігія і віра в Бога опирається на страхі. Це ж доказано не лиш бесідником, але піддержано многими уривками з праць відомих учених. Але я хотів би запитати, що це є страх? Цього бесідник не пояснив. А хіба можна будувати велику будівлю на таких фундаментах, про які нічого не знаємо? Чи розумно провірювати кожний камінець, кожно цеглу, кожний бальок будови, не провірювши матеріалу, який кладемо на основу? Отож, я хотів би точного вияснення — що це страх і звідки він походить?“

ВИЯСНЕННЯ.

Порєбкові здавалось, що застрясла ціла земля. Подібно-го вражіння зазнали інші. Змішався сам Чекистов, який ніколи не сподівався, що хтось може підійти до його аргументів з цього боку. Але, як тратачи рівноваги, він відповів: „Кожному відомо, що це страх. Також відомо, звідки страх походить. Це природа вложила в живучі істоти таке алермуче, дещо прикрите, яке насторожує їх перед небезпекою“.

„Гаразд“, відповів невідомий. „Щоб охоронити істоту перед небезпекою, природа забезпечила її страхом. Значить — страх це розумна річ?“ Чекистов дав потакувочу відповідь. „Звідкіляж ця розумна річ походить?“ — питав невідомий далі. „Таж від

природи“, відповів докладчик. „Коли так, то природа розумна“, підкресляв невідомий. „А вжеж“, з гумором годиня докладчик.

„А тепер мені скажіть“, тягнув невідомий, „чи живучі істоти мають страх лиш за своє життя, чи також за що інше?“ „Лиш за своє життя“, звучала відповідь. „А не чували ви, як самиці — птахи і ссавці — нераз віддають життя за своїх молодих?“ „Так, буває таке“, поправився з поспіхом Чекистов і додав: „Страх самиці, щоб не сталося чогось лихого її дітям, це страх за расу. Природа подбала про те, щоб самиця радше жертвувала себе, ніж би мала втратити свої молоді“.

СТРАХ ЧОЛОВІКА.

Чи страх чоловіка тотожний зо страхом звірят? „Так, хоч більше рафінований“, відповів Чекистов вже з меншою самовпевненістю. „Направду? А нема часом у чоловіка іншого, незвірячого страху, а то страху з моральним підкладом, випливаючого з викидів сумління?“ Чекистов спантелечено мовчав. Він не знав, до чого цей невідомий пре. Щоб перервати мовчанку, невідомий далі питав: „Чи не мали ви, товаришу, викидів сумління, якби ви знали, що наприклад, ваш доклад, замість навчити чогось слухачів, спантелечив їх ще більше?“ „А вжеж, що мав би“, згодився подразнено докладчик. „Значить, ви маєте певний страх, коли виходите з докладом, щоб часом той доклад замість користі не приніс шкоди?“ Чекистов не міг заперечити цього. А невідомий натискав: „Коли так, то чоловік має не лиш звірячий

страх за своє існування та расу, але також глибоко етичний страх, щоб не зробити комусь кривди“. „Все це штучки природи“, пробував ослабити ці аргументи Чекистов. Але на це невідомий знов з притиском зазначив: „Мудра природа“.

КІНЦЕВИЙ УДАР.

„А тепер, тов. Чекистов“, почав далі невідомий, „скажіть мені, чи людина це мудрий твір, чи ні?“ „Не ставте питань, які самозрозумілі“, відрізав докладчик. Та це не спантелечило невідомого. Поволі, немов сам до себе, він продовжав: „Так, чоловік мудрий твір. Його очі це найкращі фотографічні апарати на світі. Його уха — найкращі телефони; його серце — найкращий мотор, його шлунок — найкращий топливний котел, його кров і артерії найкраще центральне огрівання; його чуття найбільша загадка на світі; його мозок — джерело всіх наук“.

Тепер невідомий немов пробудився зо сну і запитав: „Скажіть, товаришу Чекистов, якби ви десь у якійсь великій кузні безумні ковалі випродовж довгих літ товкли молодими направо і ліво по ріжних кусках сталі і заліза, чи вони остаточно по якімсь часі внаслідок припадку, викували б наш модерний, справний автомобіль?“

„Це абсурд“, відповів сердито Чекистов. „Так, це абсурд“, згодився невідомий. „Над автомобілем, над кожним його часткою, думає чоловік, його творець. Алежбо ви говорите нам такий самий абсурд, що чоловік, який є найкращою машиною на світі, не створив планоно якийсь великий, розумний Творець, тільки створила його випадково сліпа, бездушна природа“.

„Саботаж!“ закричав осканженілий Чекистов і миттю до невідомого прибігло кількох агентів. Порєбко проснувся і кинувся до невідомого. Обнявши його, закричав: „Дозволь мені вмерти з тобою“.

3 ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРІДЖПОРТ, КОНН.

„День Жінки“.

Від кількох літ завісав у наших жінок гарний звичай влаштовувати Дні Жінки. Цей звичай уже вкорінився в душі нашого жіноцтва. Пізнати це по тім, що по цілій Америці, де є активні відділи У. З. Х. чи Союзу Українок, таке свято влаштовується. В стейті Конетикат вже третій раз, рік по рокові, відбуваються Дні Жінки. Цього року відсвяткували це свято дня 18. серпня жінки, зорганізовані в У. З. Х. в Бріджпорт, спільно зо Стейтовою Організацією, при участі інших відділів У. З. Х. як з Нью Брітен, Брістол і від

Союзу Українок з Ансонії.

Свято випало як під оглядом матеріальним так і моральним дуже вдало. Крім релігійної часті перед полуднем, відбулось ще прийняття, а відтак програма, виконана самими жіночими силами, за виїмком голови стейтової організації п. Мерешака, який мав гарну і глибоко обдуману промову. З жінок промовляли пані Чернявська, голова від. У. З. Х. в Бріджпорт, пані М. Демидчук з Нью Йорку, по англійськи пані Кенеді, голова інтернаціонального інституту в Конетикат стейті, (по англійськи), а панна Глива провадила програму свята. З усіх промов можна було вичути любов до краю, в якому живемо, як також і любов та працю для краю, з якого ми сюди приїхали.

Не хочу багато розписуватись, але ніяк не можу поминути мовчанкою тої великої і тихої праці, яку ведуть наші жінки в стейті Конетикат, а це пані: Чернявська, Бих, Васковська, Папроцька, Глива, Красіцька та іще кілька. Справді мала це горстка, та вони якось уміють приєднати собі американців, а навіть ввійшли до клубу, до якого належить жінка губернатора стейту. Вони тихо, без шуму і крику, провадять гарну працю в українських товариствах і в американських. День Жінки, який вони влаштували, це заслуга кількох жінок і їх чоловіків, які рама в рама з ними працюють. На святі відбулась збірка, яку ці ідейні жінки вишлють на народні цілі. Не можу поминути мовчанкою факту, що на святі виступила також наша молодь з народними танками під проводом п. Гіни з Нью Гейвен. На святі було кілька американців і американок давнього походження, які цікаво випитували про цілі свята та цікавилися танками і вишивками, які наші жінки розложили під деревом на столі. Були там рушники, сорочки, хустинки, а все вишиване.

На кінець тій горстці жінок зо стейту Конетикат, зорганізованих в відділах У. З. Х. побажав витривалості в їх праці і сили волі та гарту духа у перемаганні всіх перешкод у їх організаційно-народній праці.

М. Д.

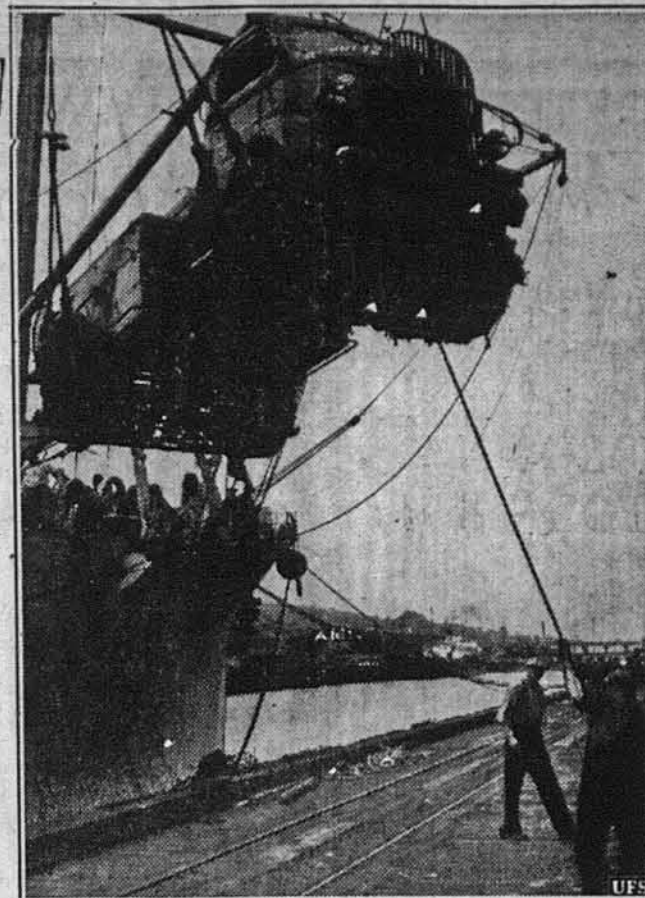
КОЛИ І ДЕ РЕЄСТРУВАТИСЬ

Важко, щоб кожний чужинець у Злучених Державах розумів свої права, а також і свої обовязки відносно реєстрації чужинців.

Закон вимагає, щоб кожний чужинець зареєструвався в часі від 27. серпня до 26. грудня 1940 року. Між тими двома датами можна реєструватись, коли хто хоче. Ані підприємець, ані місцевий почмайстер, чи хто інший, не мають права приказувати чужинцеві, коли він має реєструватись. В тих чотирьох місяцях, визначених законом, кожний чужинець може вибрати для себе такий час на реєстрацію, який найкраще відповідає його обставинам.

Багато чужинців забажає зареєструватись вчасно і тим самим скоро покінчить з тим ділом. Коли чужинець має якісь запити, або сумнів щодо даних про себе і тих наслідків, які з реєстрації виплинуть то дуже порадою, щоб він конче удався за порадою до компетентної особи заки піде до реєстрації. На це він має багато часу, щоб дістати добру пораду. Може бути, що розв'язку дістане зараз, але може бути і так, що до 26. грудня можуть знайтись нові розв'язки.

Добра порада це не означає, що вона мусить бути коштовна. Маємо тут чимало компетентних добродійних організацій та інших, котрі охоче допоможуть чужинцеві в тих справах без коштів чи оплат. На жаль маємо теж багато одиниць, котрі пробують

ВАНТАЖНІ АВТА ДЛЯ АЛЯСКИ. — Військовий 4-колісний „трак“ наданий до перевозу на корабель в Сіетл, іде в Аляску. Там Злучені Держави з поспіхом розбудовують бази для літаків. Корабель везе також трактори, вироблені готові бараки, около 500 машинистів та хлопців із ССС таборів.

використати реєстрацію чужинців на обман і визиск чужинського населення, а особливо тих, котрі побоюються реєстрації. Хто з чужинців потребує поради, той повинен дуже уважати, щоб владатись за такою порадою до совісної та компетентної людини чи інституції.

Кожному чужинцеві прислугує право реєструватись не тільки коли хоче, але де йому найвигідніше. Він може зареєструватись у будь котрім почтовім бюрі, першій чи другій класі, або в кожній почті в повітвх, осідах Злучених Держав. Звичайно для чужинця буде найвигідніше зареєструватись на найближчій почті свого перебування. Однак він не мусить придержуватись того. Жаден підприємець ані почмайстер не має ніякого права казати чужинцеві реєструватись у тім місці, де він працює, або деінде. Чужинець може собі вибрати одно з сім тисяч почтових бюр у Злучених Державах, котрі є уповажнені переводити реєстрацію чужинців.

Підчас реєстрації чужинець обовязаний відповісти тільки на ті п'ятнадцять питань, які подані на формулярі. Хто не подасть правдиві відповіді і по можливості повні, той підлягає строгим карам. Почтовий урядник не має права ставити додаткових або перехрестних питань чужинцеві, ані доходити чи відповіді правдиві. Однак коли виповнені реєстраційні карти підуть до Вашингтону, тоді відповідні вла

сти матимуть право провірювати, чи чужинець подав вірні відповіді.

READ LEWIS
Executive Director
Common Council for American Unity
(formerly F.L.I.S.)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПО ДОРОЗІ НА СВІТОВУ ВИСТАВУ.

Беруть люди „векейшен“, а з ними взяв і я. І ще нас двоох змовилось, щоб звільнитись з роботи в один і той самий час та разом вибратись до Нью Йорку на Український День на Світовій Виставі. Ідемо через Пенсильвенію, гори Поконо, та пригадуємо собі оголошення в „Свободі“ про нашого чоловіка, М. Масляка, власника готелю в Танерсвил, Па. Думаємо, треба вступити, бо й так їхати далі не дуже вигідно, бо лє дощ. Станули ми перед гарним будинком, а ввійшовши до середини, відразу завважили, що там ще краще ніж заповідалося з входу. А вже описати тяжко, яку то смашну заїдали вечерю. Тішили нас, що бачили ми при столах та кож і наших людей з ріжних сторін. Були навіть три молоді дівчини, що були з українського роду, а вступили так як ми по дорозі, бо їхали до Нью Йорку на Конгрес Молоді до додаткових або перехрестних питань чужинцеві, ані доходити чи відповіді правдиві. Однак коли виповнені реєстраційні карти підуть до Вашингтону, тоді відповідні вла

С. Ч.

ДО УКР. ГРОМАДЯНСТВА І ОРГАНІЗАЦІЙ В НЬОАРКУ.

СТАРАННЯМ УКР. ЦЕНТР. РАДИ В НЬОАРКУ, Н. ДЖ.

НАРОДНЕ ВІЧЕ

для помічі потерпілим нашим братам у теперішній війні та для зорганізовання ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

В НЕДІЛЮ, 8. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 8, 1940)

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ, 180-186 WILLIAM ST., NEWARK, N. J.,

в 2. годині пополудні.

Українська Центральна Рада просить усі організації й товариства здержатись у цей день від підприємств та взяти громадну участь у народнім вічі, де промовляти буде сотник Л. Клименко, командант Карпатської Січчї й представник Українського Червоного Хреста в краї й інші бесідники.

Українська Центральна Рада.

ЯК УДЕРЖАТИСЯ ПРИ ЗДОРОВ'ЛЮ

ЧОЛОВІКИ І ЖІНКИ

Недуги крові, шкіри, нервів, загальну слабкість, хронічні боляки, недуги шлунка й відходової кишки, нирок й піхури й всякі хронічні задержання чоловіків і жінок лікується успішно науковими методами. Порадьтеся д-ра Зінса з довірям. Осібні поради кінмати для чоловіків і жінок. Розсліді крові, урини й дучази екс.

Заприскування сироватки й нащиплювання.

Умйковані ціни. — (ЕКЗАМІНАЦІЯ ДАРОМ)

DR. L. ZINS, (28 літ приватної і шпитальної практики)

110 E. 16. STREET, NEW YORK, N. Y.

(Bet. Union Sq. & Irving Pl.)

ГОДИНИ: від 10. рано до 8. вечір. В неділі: від 10. рано до 2. поз.

ФУТРА

МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО

FURS
in
BROWN
TONESMUSKRAT
GOATS
BLENDED- in -
SABLE
MINK
BAUM-
MARTENLONG prized for its durability
blended by HollanderThe beauty of luxurious furs at
budget pricesFeaturing the new yoke back --
full swagger -- soft draped linesMade in our own establishment
to your individual measurements

Buy your furs with confidence at

MICHAEL TURANSKY

350 7th Avenue
New York, N. Y.Between 29 & 30 Sts
16th FloorFrom 9 to 6 P. M.
Lackawanna 4-0973ДУБІНСЬКУ БУДУТЬ СУДИТИ
ЗА ДУШОГУБСТВО

Анна Дубінська, обвинувачена, що вбила свого чоловіка, Олександра Дубінського, молодшого з вул. Ківеїтин в Винни-легу, ставала на прелімінаріне переслухання перед поліційним суддею Грегемом 12 серпня і суддя передав справу судові лави присяглих в осени.

Дубінського знайдено мертвого на підлозі стайні на його фермі около 7.15 рано 25-го липня. Розбитий череп був причиною смерті. На переслухання показувало залізний кіл з слідами людської крові і прилиплим волоссям. Як частину згадань, прочитано заяву, зроблену добровільно Дубінською. В заяві сказано, що Дубінський збудився рано піз до сестри і зараз зачав сваритися з нею за те, що хотіла сепарації. Він був схопив її за горло і кинув на підлогу, а відтак пішов до стайні. Вона по хвилині вийшла за ним з 14-літнім сином. Там побачила, що її чоловік заснув, не докінчивши доїти корови. Син показав їй залізний кіл на підлозі. Вона вхопила кіл і вдарила сплячого чоловіка по голові. Відтак екавала синові покликати поліцію.

СРІБЛО ОЧИЩУЄ ВОДУ

ПАСАДИНА (Каліфорнія). — Д-р Олександр Гец передбачує, що срібло будуть вживати як засіб для очищення води, щоб убивати бактерії. Отже срібло застосувати в тому відношенні хлорину та інші подібні дотеперішні середки. Гец робив довгий час спроби з очищенням води сріблом і прийшов до висновку, що срібло робить воду чистою як хрусталь і робить її смачною. Щодо коштів такого процесу Гец ще не рішення. Він каже, що срібло варіюється від 2 до 4 дол. очистити 1,000,000 галлонів води.

РАДІТЬ ВИЛКОМУ ДЕБАТУ-ВАТИ З МЕКНЕЙРИМ

НЬЮ-ІОРК. — Голова демократичного національного комітету, Флін, порадиш Вилкому, щоб зачав дебату не з Рузвелтом, тільки з своїм співтоваришем Мекнейрим, з яким він грубо в поглядах ріжниться.

ЧИ МОЖЕ ЯКА ЗМІНА?

ВІШП. — Французькі газети що виходять на території уряду маршала Петена, подають воєнні комунікати в такий спосіб, що видно, що приважують більшу вагу до того, що пишеться в британських воєнних комунікатах.

РАДІ З ТОГО, ЩО БУДЕ
В 1945 РОЦІ

МОСКВА. — Советські газети розписуються широко про плани будови величезних фабрик сталі. Але подають, що вони будуть здійснені доперва в 1945 році. Усі вони повстануть на півночі, в Уралі, або на Сибірі.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

По довгій недугі померла 29. серпня 1940. р. членка Тов. Укр. Сп. від. 170. У. Н. Союзу, в Джерзі Сіті, Н. Дж., **МАРІЯ ЧОРНОБІЛЬ КЕЛЕР.**

Покійна прожила 64. роки. Родилася в селі Селиська, повіт Яворів, Галичина. Вступила в члени У. Н. Союзу в місяці грудні 1921. року.

Похорон відбудеться в суботу, 31. серпня, в годині 10. рано з погребового заведення 311 Willow Ave., Hoboken, N. J.

Проситься членів і членкинь, хто має вільний час, щоб узяти участь у похороні та віддати останню прислугу покійній членкині.

Нехай земля буде для Неї вічним пером!

Т. Наконечний, секр.

ПРОБУЮТЬ ЗАВЕСТИ СТЕЙТОВУ
ПРОГИБІЦІЮ В САВТ
КЕРОЛАЙНІ

КОЛОМБІЯ (Савт Керайлаїна). — Прихильники безоглядної тверезості віднесли перемогу у часі загального голосування (референдум) над тим, чи має бути наново введена прогибіція в стейті. Неурядові обчислення виказують 126,769 голосів за поворот прогибіції, а 89,276 голосів за затримання дотеперішньої системи, тобто продажі горілки в пачках по крамницях, що мають дозвіл, а продажі пива й вина в обмежених кількостях.

КИТАЙ В ОБОРОНІ ІНДО-КИТАЮ

ЧУНКІНГ. — Китай стане по стороні французького Індокитаю, якщо Японія хотіла скористати з нагоди і вислати тамтуди свою армію.

ПЕНСИЛЬВЕНІЯ ПЛАНУЄ
ОБОРОННІ ДОРОГИ

ГАРИСБУРГ (Пенсильвенія). — Стейтова влада Пенсильвенії предлужила федеральному урядові видаток у висоті \$27,000,000 на розбудову нових доріг, потрібних для військових цілей. Проекти нових доріг зроблено на домагання Бюро Прилюдних Доріг у Злучених Державах. У понеділок відбули пробну подорож провідники конгресу новою дорогою, збудованою на просторі 160 миль між Пінсбургом і Гарисбургом коштом \$70,000,000.

СНАЙП 217 E. 68th
NEW YORK

ХОЛОДНЕ ПРИМІЩЕННЯ
НА ЛІТНО ПОРУ
ЗНАЙДУТЬ МІСЦЕВІ
І ПРИЖИ ГОСТІ
В НАРОДНІЙ
ГОСТИННИЦІ

Там є крайові й тутешні страви та добрі напої.
ЦІНИ ПОМІРКОВАНІ.
ПОВНО МІСЦЯ ДЛЯ ЗБІРНИХ
ГОСТИНІ ТІ ПРОГУЛЬКОВИХ.

Бритійські патенти охороняють винахідників лише на Бритійських островах, а не по цілій Бритійській Імперії.

Перед війною Німеччина вислала хініну до майже кожної частини світу.

ВСІ ЧАСТИ до направи ПЕЧЕРИ, пуглевих, газових, нафтових, отримав парю й гарячою водою, як також усі нові печі можете дістати в:

STOVE MFRS CORP.,

182-186 Mulberry St., Newark, N. J.,

зараз коло пожежарні при Lafayette St.

Телефон: MA 2-2913.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подружжого салодства.
Геморойди й жилаки лікуються без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,

NEW YORK CITY, Room 14.

GRAMERCY 7-7697

Офісові години: 10—8; неділя 11—2

Жінки-доктор до обслуговування.

X & Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

БОЛІНІ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряки жила, болочні ноги, флебіти (запалення жила), пухляки або болочні коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуюмо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, а по неділі в четверті від 1 до 3:30 ввечір, Нема урядових годин у неділю.

Dr. L. A. BENLA

320 W. 86 St., New York, City

Близько Бродвею.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

ПОПРОБУЙТЕ
ЧИСТІ ПРИРОДНІ ЛІКИ
ЄВРОПЕЙСЬКІ ЧАЙ:

1. 1.—ГРУДНИЙ ЧАЙ—для тих, хто терплять на кашель і продуктивні подразнення внаслідок простуду.

Ціна \$1 за пакет.

2. 2.—ШЛУНКОВИЙ ЧАЙ—для тих, хто терплять на шлунок і кишкові недомогання: газ і згагу, спричинену надміром кавси в шлунок й часове затвердження.

Ціна \$1 за пакет.

3. 3.—ДІУРЕТИЧНИЙ ЧАЙ—для тих, хто терплять від запору сечі, принагідного подразнення мішура й сечового проводу, та болі крижів від простуду.

Ціна \$1.75 за пакет.

Посилайте свої замовлення до:

Mrs. GRETA LESKOVAR,

507 E. 73 St., New York, N. Y.

BATES & ANDERSON
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
HUDSON, N. Y.

Католицький асистент

ДЛЯ ДОБРА НАШИХ КЛІЄНТІВ.

Для всіх тих, котрі зголошуються до нас у справі якоїнебудь услуги, ми маємо в себе досвідчену панно, яка є нашою асистенткою.

Пі обовязки є всілякі, іноді надзвичайно важні. До наших старань вона дає своє жіноче чуття, яке викликає у всіх наших гостей шире признание і прихильність.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІО
Й ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI

Український

ПОГРЕБНИК

Цілий похорон

навіть за \$150

433 State St.,

PERTH AMBOY, N.J.

Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць як далеко поїхати

Ньюарком. Вразі потреби теле

фонуйте до нас. Обслуговування

і чесна. — Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

картажне погребання по ціні так

низькій як \$150.

Обслуговування найкраще.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

137 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-6577

НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ

Історичне оповідання

про цікаві шляхетські й ку

пальські витримки з часів, коли

Історична Польща правила У

країною, а турки правильно на

їздажи на неї на грабид.

ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.

"СВОБОДА"

81-83 GRAND STREET,

P. O. BOX 348

JERSEY CITY, N. J.

ТАРЗАН, ч. 93. Небезпечно за вдання Кейда.

BELOW, KEYDO SAW HIS FRIEND TARZAN A CAPTIVE. A STARTLED CRY ROSE IN HIS THROAT, BUT BONGDU STIFLED IT.

Унизу Кейдо бачив свого приятеля Тарзана у неволі. Нечайний викрик зродився в його горлі, але Бонгду здусив його.

CAUTIOUSLY THE APE BORE THE BOY TO THE GROUND. THERE HE RELEASED HIM AND GESTURED TOWARD TARZAN.

Обережно знесла малпа хлопця на землю. Там вона його випустила з рук і вказала на Тарзана.

NOW KEYDO UNDERSTOOD THE APE, TOO, WAS TARZAN'S FRIEND. THE BOY HUGGED THE GREAT BEAST.

Тепер Кейдо зрозумів усе. Отже малпа була теж приятелем Тарзана, тому хлопець розцілував велику звірюку.

THEN KEYDO CREEPT BRAVELY TOWARD TARZAN, KEEPING A WATCHFUL EYE ON THE GUARD.

Потім Кейдо відважно підповз до Тарзана, тримаючи безупинно око на сторожі.